

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1995-1996 (*)

15 APRIL 1996

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van de wet
betreffende de verplichte
verzekering voor geneeskundige
verzorging en uitkeringen,
gecoördineerd op 14 juli 1994**

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
SOCIALE ZAKEN (1)

UITGEBRACHT DOOR
DE HEER THIERRY DETIENNE

DAMES EN HEREN,

Uw Commissie heeft onderhavig wetsvoorstel besproken tijdens haar vergadering van 2 april 1996.

(1) Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer Chevalier.

A. — Vaste leden :

C.V.P. Mevr. D'Hondt (G.),
HH. Goutry, Lenssens,
Mevr. Pieters (T.).
V.L.D. HH. Anthuenis, Chevalier,
Valkeniers.
P.S. Mevr. Burgeon, HH. Delizée,
Dighneef.
S.P. HH. Bonte, Vermassen.
P.R.L. H. Bacquelaine, Mevr. Her-
F.D.F. zet.
P.S.C. H. Viseur (J.-J.).
Agalev/H. Wauters.
Ecolo
Vl. H. Van den Eynde.
Blok

B. — Plaatsvervangers :

H. Ansoms, Mevr. Creyf, Mevr. van
Kessel, HH. Verherstraeten, Wil-
lems.
HH. Cortois, De Grauwe, Dewael,
Lano.
HH. Dufour, Harmegnies, Mook,
Moriau.
HH. Cuyt, Suykens, Verstraeten.
HH. D'hondt (D.), Michel, Wauthier.
Mevr. Cahay-André, H. Fournaux.
HH. Detienne, Vanoost.
Mevr. Colen, H. Laeremans.

C. — Niet stemgerechtigd lid :

V.U. Mevr. Van de Castele.

Zie :

- 495 - 95 / 96 :

— N° 1 : Wetsvoorstel van de heer Joos Wauters c.s.

(*) Tweede zitting van de 49e zittingsperiode.

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1995-1996 (*)

15 AVRIL 1996

PROPOSITION DE LOI

**modifiant la loi
relative à l'assurance
obligatoire soins de santé
et indemnités, coordonnée
le 14 juillet 1994**

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION DES
AFFAIRES SOCIALES (1)

PAR
M. THIERRY DETIENNE

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre Commission a examiné la présente proposition de loi au cours de sa réunion du 2 avril 1996.

(1) Composition de la Commission :

Président : M. Chevalier.

A. — Titulaires :

C.V.P. Mme D'Hondt (G.),
MM. Goutry, Lenssens,
Mme Pieters (T.).
V.L.D. MM. Anthuenis, Chevalier,
Valkeniers.
P.S. Mme Burgeon, MM. Delizée,
Dighneef.
S.P. MM. Bonte, Vermassen.
P.R.L. M. Bacquelaine, Mme Her-
F.D.F. zet.
P.S.C. M. Viseur (J.-J.).
Agalev/M. Wauters.
Ecolo
Vl. M. Van den Eynde.
Blok

B. — Suppléants :

M. Ansoms, Mmes Creyf, van Kes-
sel, MM. Verherstraeten, Willems.
MM. Cortois, De Grauwe, Dewael,
Lano.
MM. Dufour, Harmegnies, Mook,
Moriau.
MM. Cuyt, Suykens, Verstraeten.
MM. D'hondt (D.), Michel, Waut-
hier.
Mme Cahay-André, M. Fournaux.
MM. Detienne, Vanoost.
Mme Colen, M. Laeremans.

C. — Membre sans voix délibérative :

V.U. Mme Van de Castele.

Voir :

- 495 - 95 / 96 :

— N° 1 : Proposition de loi de M. Joos Wauters et consorts.

(*) Deuxième session de la 49e législature.

I. — INLEIDING DOOR DE INDIENER VAN HET WETSVORSTEL

De programmawet van 22 december 1989 heeft een specifieke moederschapsverzekering ingesteld. Het moederschap geeft aanleiding tot de betaling van een bijzondere uitkering (moederschapsuitkering) onder precies bepaalde voorwaarden en wordt in principe niet meer gelijkgesteld met een arbeidsongeschiktheid.

Er bestaan nochtans bijzondere omstandigheden onder welke de onderbreking of de aanpassing van de activiteiten omwille van het moederschap gelijkgesteld wordt met een arbeidsongeschiktheid, door de techniek van een vermoeden (van arbeidsongeschiktheid). Dat is het geval wanneer krachtens de bepalingen van hoofdstuk IV van de arbeidswet van 16 maart 1971 een risico voor de gezondheid van de moeder of haar kind wordt vastgesteld of wanneer de zwangere werkneemster of de werkneemster die borstvoeding geeft vraagt geen nachtarbeid te verrichten (deze maatregel kan bestaan in een schorsing van de uitvoering van de arbeidsovereenkomst, overplaatsing van de werkneemster naar een andere arbeidspost of werk overdag).

Ten einde een noodzakelijke coherentie te behouden, is het aangewezen de in die situaties toe te kennen vergoeding te integreren in de moederschapsverzekering.

Bovendien werd een specifiek probleem vastgesteld wanneer het tijdvak van moederschapsrust werd voorafgegaan en gevolgd door een tijdvak van arbeidsongeschiktheid (arbeidsongeschiktheid erkend door de adviserend geheesheer van de verzekeringsinstelling, of een vermoeden van arbeidsongeschiktheid volgens de huidige reglementering, ten gevolge van een beschermingsmaatregel inzake moederschap). De huidige reglementering bepaalt dat de tijdvakken van moederschapsrust die zich situeren in een tijdvak van arbeidsongeschiktheid, dit laatste tijdvak niet onderbreken (artikel 87, derde lid en 93, derde lid van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994).

Krachtens deze bepalingen wordt het tijdvak van moederschapsrust in aanmerking genomen om de periode van één jaar vast te stellen tijdens welke betrokkene aanspraak kan maken op primaire arbeidsongeschiktheidsuitkeringen. Het tijdvak van invaliditeit (met als gevolg een lagere vergoeding voor de gerechtigden die geen persoon ten laste hebben) zal dus een aanvang nemen bij het verstrijken van de periode van één jaar, dat enerzijds eigenlijke tijdvakken van arbeidsongeschiktheid omvat en anderzijds tijdvakken van moederschapsrust.

In de mate dat een duidelijk onderscheid werd gemaakt tussen tijdvakken van arbeidsongeschiktheid en tijdvakken van moederschapsrust, sinds de inwerkingtreding van de nieuwe bepalingen van de programmawet van 22 december 1989, is het aangewezen de tijdvakken van moederschapsrust niet

I. — EXPOSE INTRODUCTIF DE L'AUTEUR DE LA PROPOSITION

La loi-programme du 22 décembre 1989 a instauré une assurance spécifique à la maternité. La maternité donne ainsi lieu au paiement d'une indemnité particulière (« indemnité de maternité ») dans des conditions bien définies et n'est en principe plus assimilée à une incapacité de travail.

Il subsiste cependant certaines situations dans lesquelles l'interruption ou l'aménagement des activités pour cause de maternité restent assimilés à une incapacité de travail, par le biais d'une présomption. Il en est ainsi lorsqu'en vertu des dispositions du chapitre IV de la loi du 16 mars 1971 sur le travail, un risque a été constaté pour la santé de la mère ou celle de son enfant ou lorsque la travailleuse enceinte ou allaitante demande de ne pas accomplir un travail de nuit (ces mesures peuvent consister en la suspension de l'exécution du contrat de travail, en l'affectation de la travailleuse à un autre poste de travail ou à un travail de jour, ...).

Pour des raisons évidentes de cohérence, il convient de rattacher l'indemnisation à accorder dans ces dernières éventualités à l'assurance maternité.

Par ailleurs, un problème particulier a pu être constaté lorsque la période de repos de maternité était à la fois précédée et suivie d'une période d'incapacité de travail (incapacité de travail reconnue par le médecin-conseil de la mutualité ou présumée, dans l'état actuel de la réglementation, suite à une mesure de protection de la maternité). Il est actuellement prévu que les périodes de repos de maternité qui se situent dans une période d'incapacité de travail n'interrompent pas le cours de cette dernière période (articles 87, alinéa 3, et 93, alinéa 3, de la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités, coordonnée le 14 juillet 1994).

En vertu de ces dispositions, la période de congé de maternité est actuellement prise en compte pour déterminer la période d'une année pendant laquelle la titulaire peut prétendre à l'indemnité d'incapacité primaire. La période d'invalidité (entraînent une indemnisation à un taux inférieur pour les titulaires qui n'ont pas de personne à charge) débutera donc à l'expiration de la période d'un an constituée, d'une part, par des périodes d'incapacité de travail proprement dites et, d'autre part, par des périodes de congé de maternité.

Dans la mesure où une distinction nette a été établie entre l'incapacité de travail et la maternité, depuis l'entrée en vigueur des dispositions modificatives de la loi-programme du 22 décembre 1989, il convient de ne plus prendre en compte les périodes de repos de maternité pour déterminer la date à partir

meer in aanmerking te nemen om de datum vast te stellen waarop het tijdvak van invaliditeit een aanvang neemt. Indien twee opeenvolgende tijdvakken van arbeidsongeschiktheid alleen gescheiden worden door een tijdvak van moederschapsrust, moet de vergoeding, toegekend vóór het begin van het tijdvak van moederschapsrust hernomen worden na het verstrijken van dit tijdvak, zonder dat het tijdvak van moederschapsrust een invloed mag hebben op de vergoeding van de arbeidsongeschiktheid.

Daartoe moeten artikel 87, derde lid, en artikel 93, derde lid, van voornoemde gecoördineerde wet worden gewijzigd, ten einde te preciseren dat het tijdvak van moederschapsrust het lopende tijdvak van arbeidsongeschiktheid schorst.

II. — BESPREKING EN STEMMINGEN

De heer Valkeniers steunt de voorgestelde tekst, met name omdat bepaalde personen niet mogen worden aangemoedigd zich definitief in de invaliditeit te « nestelen ».

Voor de berekening van het tijdvak van één jaar, tijdens welke betrokkene aanspraak kan maken op een uitkering wegens primaire arbeidsongeschiktheid en die voorafgaat aan de periode van invaliditeit, is het derhalve aangewezen de tijdvakken van moederschapsbescherming (zwangerschap, borstvoeding) niet gelijk te stellen met ziekteperiodes.

Volgens *de heer Delizée* is de voorgestelde tekst een goed wetsvoorstel waarrond een ruime consensus kan ontstaan.

Het voorstel streeft naar samenhang op twee gebieden :

— *samenhang inzake wetgeving* ten einde een parallelisme te waarborgen met de bestaande toestand in het arbeidsrecht, waarbij de tijdvakken van rust vóór en na de bevalling en de tijdvakken gedekt door een specifieke beschermingsmaatregel onder de ene noemer « moederschapsbescherming » worden ondergebracht;

— *samenhang op sociaal gebied*, want de uitkering in het kader van de arbeidsongeschiktheidsverzekering is niet geschikt voor een werkneemster die recht heeft op een specifieke maatregel, bedoeld bij de arbeidswet van 16 maart 1971.

Het is derhalve rationeler binnen de moederschapsverzekering alle tijdvakken en uitkeringen in één verband onder te brengen, onder de noemer « moederschapsbescherming ».

Voorts wordt door het schorsend effect van het tijdvak van moederschapsbescherming op de tijdvakken van primaire arbeidsongeschiktheid en invaliditeit, niet alleen een einde gemaakt aan de niet gerechtvaardigde band tussen de uitkeringsverzekering (wegens arbeidsongeschiktheid) en de moederschapsverzekering, maar ook aan de onrechtmatige gelijkstelling die erin bestond dat de specifieke maat-

de laquelle prend cours la période d'invalidité. Si deux périodes successives d'incapacité de travail ne sont séparées que par une période de repos de maternité, l'indemnisation accordée avant le début de la période de repos de maternité doit être reprise à l'expiration de cette période, sans interférence de la période de maternité sur l'indemnisation de l'incapacité de travail.

A cet effet, il convient de modifier les articles 87, alinéa 3 et 93, alinéa 3 de la loi coordonnée susvisée, en vue de préciser que la période de repos de maternité suspend la période d'incapacité de travail en cours.

II. — DISCUSSION ET VOTES

M. Valkeniers souscrit au texte proposé, notamment pour le motif qu'il convient de ne pas encourager certaines personnes à s'« installer » définitivement dans un statut d'invalidité.

Il est donc indiqué de ne pas assimiler les périodes de protection de la maternité (grossesse, allaitement) à des périodes de maladie pour le calcul de la période d'un an durant laquelle la titulaire peut prétendre à l'indemnité d'incapacité primaire; période d'un an qui précède, à son tour, la période d'invalidité.

M. Delizée affirme que le texte proposé constitue une bonne proposition de loi susceptible de recueillir un large consensus.

Il poursuit en effet une *double cohérence* :

— *une cohérence législative* afin d'assurer un parallélisme avec la situation existante en droit du travail, lequel traite les périodes de repos pré et postnatal et les périodes couvertes par une mesure spécifique de protection sous la dénomination unique de « protection de la maternité »;

— *une cohérence sociale* car l'indemnisation dans le cadre de l'assurance incapacité de travail n'est pas appropriée lorsqu'il s'agit d'une travailleuse qui fait l'objet d'une mesure spécifique visée par la loi du 16 mars 1971 sur le travail.

Il est donc plus rationnel de regrouper l'ensemble des périodes et indemnités dans un cadre unique dénommé « protection de la maternité » au sein de l'assurance maternité.

Par ailleurs, en conférant un effet suspensif à la période de protection de la maternité sur le cours des périodes d'incapacité primaire et d'invalidité, on met un terme non seulement à un lien injustifié entre l'assurance indemnités (d'incapacité de travail) et l'assurance maternité mais aussi à une assimilation abusive qui consistait à considérer les mesures spécifiques de protection de la maternité comme une inca-

regelen voor moederschapsbescherming worden beschouwd als een arbeidsongeschiktheid (dus eigenlijk een beetje als een « ziekte » !).

Het wetsvoorstel zorgt derhalve voor een terecht onderscheid en erkent de moederschapsbescherming als een volwaardige sociale bescherming die verschilt van de bescherming tegen arbeidsongeschiktheid.

Ook mevrouw Herzet steunt de voorgestelde tekst. Een zwangerschap is geen ziekte, maar een toestand die wettelijk erkend moet worden. Het mooiste geschenk dat de samenleving de vrouwen kan geven, is ze ten volle de kans te bieden voor en na een geboorte in alle vreugde en sereniteit van hun vrouw-zijn te genieten.

De voorgestelde tekst draagt daar ongetwijfeld toe bij.

De heer Bonte stemt volledig in met de voorgestelde tekst, omdat die een tweevoudige coherentie nastreeft met name — op wetgevend en op sociaal vlak —. Ten behoeve van de heer Valkeniers, wijst spreker erop dat de beste manier om te voorkomen dat sommigen zich in het statuut van invaliditeit « nestelen », erin bestaat in een uitstekende moederschapsbescherming te voorzien.

Men kan zich dan ook afvragen of de huidige wetgeving niet aan bijstelling toe is, met name een verlenging van de moederschapsrust (het Europees gemiddelde bedraagt 16 weken, terwijl in België maar in 15 weken is voorzien) en een absoluut arbeidsverbod gedurende de periode net vóór de bevalling (in een aantal industrietakken kunnen zich belangrijke risico's voor de gezondheid van de moeder voordoen).

Ten slotte zouden ook werkende vaders zich vlatter en langduriger moeten kunnen vrijmaken, om tijd te hebben voor hun kinderen tijdens en net na de bevalling. De vader- en moederrollen ontstaan immers voor een groot deel in die periode.

De heer Anthuenis heeft vragen in verband met het bedrag van de uitkering die overeenkomstig de voorgestelde tekst wordt toegekend aan de werkneemster die krachtens de arbeidswet van 16 maart 1971 in aanmerking komt voor een maatregel tot bescherming van het moederschap. Is die uitkering gelijk aan de huidige moederschapsuitkering?

De indiener van het voorstel antwoordt bevestigend.

De heer Van den Eynde bedankt de indiener van de voorgestelde tekst voor de manier waarop hij zijn voorstel heeft verdedigd. Hij wijst er evenwel op dat hij zich tijdens de stemming zal onthouden, gelet op het feit dat zijn fractie door de andere fracties niet waardig werd geacht om de voorgestelde tekst mee te ondertekenen.

Ter attentie van de heer Bonte stipt hij aan dat een vaderschapsverlof volgens hem niet realiseerbaar is. Dat verlof zou immers in 95 % van de gevallen door de vrouwen worden opgenomen, aangezien de zwangerschap vooral voor hen van belang is.

pacité de travail (soit un peu comme une « maladie » !).

La proposition de loi introduit donc une rupture légitime et reconnaît que la protection de la maternité est une protection sociale à part entière et distincte de la protection contre l'incapacité de travail.

Mme Herzet soutient également le texte proposé. La grossesse n'est pas une maladie mais un état qu'il convient de reconnaître sur le plan législatif. Le plus beau cadeau que la société puisse faire aux femmes, est de les laisser pleinement bénéficier de leur état de femme avant et après la naissance, dans la joie et la sérénité.

Le texte proposé y contribue assurément.

M. Bonte adhère pleinement au texte proposé. Celui-ci poursuit en effet une double cohérence — législative et sociale —. A l'attention de M. Valkeniers, l'orateur signale que la meilleure manière d'éviter l'« installation » de certaines personnes dans le statut d'invalidité est d'instaurer une très bonne protection de la maternité.

On peut dès lors se demander si la législation actuelle ne doit pas être adaptée notamment dans le sens d'un allongement de la durée de congé de maternité (la moyenne européenne est de 16 semaines alors que la Belgique n'a prévu que 15 semaines à cet effet) et dans le sens de l'interdiction absolue de travail durant la période précédant immédiatement l'accouchement (des risques importants pour la santé de la mère pouvant se présenter dans certains secteurs industriels).

Enfin, les pères au travail devraient également plus aisément et plus longuement pouvoir se libérer de manière à pouvoir se consacrer à leurs enfants lors de l'accouchement et immédiatement après (les rôles — paternel et maternel — étant en effet, pour une grande part, établis durant cette période).

M. Anthuenis se demande si le montant de l'indemnité qui serait allouée, aux termes du texte proposé, à la travailleuse qui fait l'objet d'une mesure de protection de la maternité prévue dans le cadre de la loi du 16 mars 1971 sur le travail est identique à celui de l'indemnité actuelle de maternité.

L'auteur de la proposition répond par l'affirmative.

M. Van den Eynde tient à remercier l'auteur du texte proposé pour la manière dont il a défendu sa proposition. Il indique toutefois qu'il s'abstiendra lors du vote étant donné que son groupe n'a pas été jugé digne par les auteurs de cosigner le texte proposé.

A l'attention de M. Bonte, il signale qu'il ne croit pas à la praticabilité d'un congé de paternité. Celui-ci serait en effet pris à 95 % par les femmes étant donné que la grossesse intéresse au premier chef celles-ci.

Volgens spreker kunnen de respectieve vader- en moederrollen niet bij wet worden gewijzigd.

Mevrouw D'Hondt staat volledig achter de voorgestelde tekst die ze met overtuiging heeft medeondertekend.

De heer Wauters bedankt de politieke fracties en met name de meerderheidsfracties voor hun steun voor een voorstel van een fractie die tot de oppositie behoort. Tevens bedankt hij de minister voor haar openheid ten opzichte van het aangehaalde vraagstuk en van de oplossingen die ter zake moeten worden aangereikt.

Uw verslaggever, *de heer Detienne*, verheugt zich over de openheid ten opzichte van de tekst die hij heeft medeondertekend. Hij hoopt dat er in de toekomst nog kansen zullen zijn om bij consensus te werken.

*
* *

Over de artikelen 1 tot 6 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden eenparig aangenomen.

Het hele wetsvoorstel wordt aangenomen met dezelfde stemuitslag.

De rapporteur,

T. DETIENNE

De voorzitter a.i.,

C. BURGEON

Les rôles paternel et maternel respectifs ne se modifient pas par voie législative, selon l'orateur.

Mme D'Hondt souscrit entièrement au texte proposé qu'elle a cosigné avec conviction.

M. Wauters remercie les groupes politiques, en particulier de la majorité, d'avoir soutenu une idée émanant d'un groupe de l'opposition et remercie également la ministre pour son ouverture à l'égard de la problématique évoquée et des solutions à y apporter.

Votre rapporteur, *M. Detienne*, se réjouit également de l'ouverture manifestée à l'égard du texte dont il est cosignataire. Il espère que d'autres occasions d'effectuer un travail consensuel en matière de sécurité sociale pourront se présenter à l'avenir.

*
* *

Les articles 1er à 6 sont adoptés, sans discussion, à l'unanimité.

L'ensemble de la proposition de loi est adopté par le même vote.

Le rapporteur,

T. DETIENNE

La présidente a.i.,

C. BURGEON